

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Економіко-правовий факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін

Силабус курсу
ЕКОЛОГІЧНЕ ЗАКОНОДАВСТВО
(вибіркова)

Обсяг	2 кредити ЄКТС, 60 годин
Семестр, рік	8 семестр, 4 рік навчання
Дні, час, місце	Вул. Львівська, 15, НЛК № 1, за розкладом
Викладач	Масін Віктор Миколайович, к.ю.н., доцент
Контактна інформація	vmmasin@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра цивільно правових дисциплін
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком роботи викладача. Онлайн-консультації: на платформі ZOOM.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний е-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – система правових норм, принципів та механізмів державного регулювання охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки та відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства.

Пререквізити: «Кадастр природних ресурсів», «Ландшафтознавство».

Метою дисципліни є формування у здобувачів системи знань про екологічне законодавство України, механізми правового регулювання охорони довкілля та природокористування, а також практичних навичок застосування нормативно-правових актів у професійній діяльності.

Завданнями дисципліни є: ознайомлення з основними джерелами екологічного права; вивчення правового режиму природних ресурсів; аналіз механізмів державного екологічного управління; опанування процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки; вивчення видів юридичної відповідальності за екологічні правопорушення; формування навичок пошуку, аналізу та практичного застосування нормативно-правової інформації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- основні поняття, принципи та джерела екологічного права;
- систему нормативно-правових актів у сфері охорони довкілля та природокористування;

- повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері охорони довкілля;
- правові засади охорони земель, вод, лісів, атмосферного повітря, надр та природно-заповідного фонду;
- правові механізми оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки;
- основні види екологічних правопорушень та юридичної відповідальності;
- порядок доступу до екологічної інформації та участі громадськості у прийнятті екологічно значущих рішень.

вміти:

- здійснювати пошук та аналіз актуальних нормативно-правових актів у сфері охорони довкілля;
- визначати правові вимоги до використання та охорони природних ресурсів;
- застосовувати положення екологічного законодавства під час вирішення практичних ситуацій;
- аналізувати документи та процедури оцінки впливу на довкілля;
- визначати види та наслідки відповідальності за порушення природоохоронного законодавства;
- користуватися офіційними електронними базами нормативно-правових актів;
- обґрунтовувати природоохоронні рішення з урахуванням вимог чинного законодавства.

бути здатним:

- застосовувати норми екологічного законодавства у професійній діяльності;
- оцінювати відповідність господарської діяльності вимогам природоохоронного законодавства;
- аналізувати правові механізми охорони довкілля та раціонального природокористування;
- використовувати нормативно-правову інформацію для підготовки екологічних та управлінських рішень;
- застосовувати правові інструменти запобігання та мінімізації негативного впливу господарської діяльності на довкілля.

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, зокрема:

- Ціль 4: якісна освіта та можливості навчання впродовж усього життя;
- Ціль 6: чиста вода та належні санітарні умови;
- Ціль 11: сталий розвиток міст і населених пунктів;
- Ціль 12: відповідальне споживання та виробництво;
- Ціль 13: боротьба зі зміною клімату та її наслідками;
- Ціль 15: захист і відновлення екосистем суші.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання:

Курс складається з лекцій (30 год.), практичних занять (30 год.) та самостійної роботи студентів (60 год.). У процесі викладання застосовуються словесні (лекції, пояснення, дискусії), наочні (презентації, схеми, нормативні документи), практичні (аналіз правових ситуацій, робота з нормативними актами), проблемно-пошукові та аналітичні методи, а також самостійна робота.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади охорони довкілля

Тема 1. Поняття, предмет і система екологічного законодавства. Екологічне право та його місце в системі права України. Принципи охорони довкілля. Джерела екологічного законодавства. Конституційні засади екологічної політики.

Тема 2. Державне управління у сфері охорони довкілля. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування. Екологічний контроль і нагляд. Екологічні права та обов'язки громадян.

Тема 3. Правові засади природокористування. Загальне та спеціальне природокористування. Дозвільна система. Екологічні вимоги до господарської діяльності.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання охорони природних ресурсів

Тема 4. Правова охорона земель та ґрунтів. Земельне законодавство. Охорона земель від деградації, забруднення та виснаження. Відповідальність за порушення вимог щодо охорони земель.

Тема 5. Правова охорона водних ресурсів та атмосферного повітря. Водне законодавство. Спеціальне водокористування. Правові вимоги щодо охорони атмосферного повітря та регулювання викидів.

Тема 6. Правова охорона лісів, надр, тваринного і рослинного світу. Лісове та надрове законодавство. Охорона біорізноманіття. Природно-заповідний фонд України.

Змістовий модуль 3. Екологічна безпека та юридична відповідальність

Тема 7. Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка. Правові засади процедур ОВД і СЕО. Участь громадськості. Екологічна інформація та відкритість прийняття рішень.

Тема 8. Екологічна безпека та поводження з відходами. Правове регулювання управління відходами. Запобігання забрудненню довкілля. Екологічна безпека та реагування на екологічні загрози.

Тема 9. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення. Адміністративна, цивільна, кримінальна та дисциплінарна відповідальність. Відшкодування екологічної шкоди. Практичні кейси.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення: силабус; мультимедійний супровід матеріалів лекцій; тематика практичних занять; електронний навчальний курс; методичні рекомендації. Навчальні матеріали можуть розміщуватися у вільному доступі в електронному репозитарії наукової бібліотеки ОНУ

та/або факультету гідрометеорології і екології. Протягом навчального року кожен студент додається до сайту дистанційного навчання кафедри на платформі Moodle для роботи в онлайн та офлайн режимі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гетьман А. П., Анісімова Г. В., Шеховцов В. В. та ін. Екологічне право : підручник / за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2024. 1008 с. — **комплексне сучасне видання, підготовлене на основі чинного екологічного законодавства України.**
2. Краснова М. В., Краснова Ю. А. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини : підручник. Київ, 2023. — **охоплює природоресурсне, природоохоронне, антропоохоронне, міжнародне екологічне право та право ЄС.**
3. Yakymenko I., Dotsenko O., Negretova V., Pobuta O., Hrychenko M., Madzhd S. Environmental legislation of Ukraine: towards the European Union standards. 2024. — **сучасні питання адаптації екологічного законодавства України до законодавства ЄС.**
4. Якименко І. Л., Ничик О. В., Маджд С. М. Гармонізація екологічного законодавства України з вимогами ЄС. Екологічні науки. 2024. № 6(57). DOI: 10.32846/2306-9716/2024.eco.6-57.37.

Додаткова

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.
2. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР.
3. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII.
4. Кодекс України про надра від 27.07.1994 № 132/94-ВР.
5. Закон України «Про управління відходами» від 20.06.2022 № 2320-IX.
6. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 № 2354-VIII.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

7. Законодавство України – офіційний вебпортал Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України: <https://mepr.gov.ua/>
9. Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова: <http://lib.onu.edu.ua>
10. Офіційний вебсайт ОНУ імені І.І. Мечникова: <https://onu.edu.ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, тестування, оцінювання практичних робіт, аналіз нормативно-правових документів та вирішення практичних ситуацій.

Форма і методи підсумкового контролю: підсумковий контроль – залік.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу або практичне завдання за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності

Під час опанування навчальної дисципліни не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності. У разі виявлення порушення до порушника застосовуються санкції, передбачені чинним законодавством України та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту

Використання інструментів штучного інтелекту допускається лише за умови, що це прямо дозволено умовами навчального завдання. У разі використання ШІ здобувач має зазначити факт його використання. Під час підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється.

Поведінка в аудиторії

Здобувачі мають дотримуватися трудового розпорядку університету та факультету. Бажаною є ділова та творча атмосфера на лекціях і практичних заняттях. Під час контрольних заходів необхідно дотримуватися затверджених правил та підтримувати зосереджений стиль поведінки.